

KAMANOS

KAMANOS - aukštapelkė Dabikinės ir Vadaksties upių takoskyroje, 6 km į š. v. nuo Akmenės mst. Plotas 2434 ha, iš visų pusių supama pelkėtų miškų. Pakraščiai vingiuoti, įsiterpia Adomavos, Beržų, Čepo, Gailaičių, Pakamanių, Salininkų pusiasaliai, juos skiria Bradaulio, Bugių, Kališupio, Meižių, Paislės ir Pakamanių įlankos; peizažą paįvairina medžiais apaugusios Alksnių, Avino, Beržų, Sadalų (Liepų) ir Treinauskinės salos. Siaurinėje dalyje yra 6,2 ha Kamanų senežeris. Dvylikoje klampynių išlikę daugiau kaip 120 ežerokšnių, kurių plotas svyruoja nuo 50 iki 4000 kv. m, o gylis - nuo 0,5 iki 2,5 m. Paviršių išraižę 7 klampupiai (Bugių, Adomavos, Beržų, Gailaičių, Latvelių, ir nykstantys Daubiškių bei Peiliškių). Centrinė pelkės dalis - aukštaplynė, trikampio formos, ištįsusi iš š. į p., yra 84 m virš jūros lygio ir 5 m aukščiau pakraščių lygio. Daugiau kaip 86 proc. durpių - aukštapelkinio tipo, didžiausias klodo storis - 7,2 m, vidutinis - 3,8 m. Vietomis durpės susiformavusios ant sapropelio, kurio storis siekia 90 cm. Aukštapelkėje durpių yra per 81,9 mln. m³, vandens - per 60 mln. m³.

Pirmą kartą aukštapelkę ir jos apylinkes 1921 tyrinėjo Lietuvos ž. ū. min-jos durpynų skyrius. Žemės ūkio a-jos prof. V. Vilkaitis su Vokietijos mokslininkais lankėsi 1924. Išsamiausiai Ž. ū. a-jos ekspedicija Kamanas ištyrė 1935 - 1936, ekspedicijose sukaupti duomenys apibendrinti 1937 išleistame Ž. ū. a-jos metraštyje „Kamanos. Geologiškai botaniška studija“ (X tomas), tais pačiais metais K. Brundza išleido monografiją „Kamanos. Hidrografija, stratigrafija ir augalija“. Tarptautinė pelkių apsaugos organizacija „Telma“ Kamanas yra įtraukusi į saugotinių pelkių sąrašą, ją saugo Ramsaro konvencija. 1959 paskelbta botaniniu draustiniu, 1979 įsteigtas gamtinis rezervatas. Įsteigus rezervatą, kompleksinius floros, augalų bendrijų, specifinių pelkės biotopų bei europinės svarbos buveinių tyrimus atliko Botanikos instituto mokslininkai (1987 - 1989; 2006; 2007). Palaipsniui ištirtos ir suinventorintos atskiros organizmų grupės: grybai (2003), moliuskai (2004), kerpės (2007), varliagyviai (1980 - 1982; 2008), vandens bestuburiai (2008), smulkieji žinduoliai (1984; 2004), pelėdiniai paukščiai (2009), atliktas hidrologinio režimo įvertinimas (2005 - 2006). Rezervato darbuotojai nuolat atlieka floros kaitos ir hidrologinį monitoringus, kasmet vertina retų paukščių populiacijų būklę, atlieka žinduolių apskaitas.

Inf.: Akmenė. Kraštas ir žmonės.